

Intern miljörevision av Högskolan i Halmstad

Tid: 5-6 mars 2015

Plats: Halmstad

Revisionsledare: Marianne Dalbro

Standard/kravdokument: Förordning (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter samt tillämplig miljölagstiftning

Syfte

Syftet med denna interna miljörevision är att utvärdera om miljöledningssystemet för Högskolan i Halmstad överensstämmer med kraven i förordningen om miljöledning i statliga myndigheter, har införts och efterlevs inom organisationen samt avgöra om system och verksamhet uppfyller tillämplig miljölagstiftning, krav enligt högskolans miljöledningsdokument och andra krav.

Genomförande

Revisorn har granskat dokumentationen i högskolans webbsidor om ”[Miljö och hållbar utveckling](#)”, genomfört samtal med bland andra rektor, ordförande för utskottet för hållbar utveckling, miljökoordinator och övrig personal samt genomfört besök i verksamheten. Revisorn har också granskat tidigare avvikelser från förra interna miljörevisionen. Några avvikelser bedöms inte vara åtgärdade och har tagits med i denna revisionsrapport. Vid miljörevisionen granskades verksamheten vid rektorsämbetet, ledningskansliet, biblioteket, utskottet för hållbar utveckling och akademien för Ekonomi, teknik och naturvetenskap (ETN). Rundvandring genomfördes på biologilabb, kemilabb samt verkstaden vid ETN.

Revisionsresultat

Revisionen har resulterat i ett antal större och mindre avvikelser samt förbättringsmöjligheter enligt följande:

Antal större avvikelser	3
Antal mindre avvikelser	6
Antal förbättringsmöjligheter	6

En lista med alla avvikelser återfinns i bilaga 1. En lista med alla förbättringsmöjligheter återfinns i bilaga 2.

Kommentarer och slutsatser

Allmänt om miljöledningssystemet

Det finns ett stort engagemang för arbetet med miljö och hållbar utveckling vid Högskolan i Halmstad och flera mycket bra initiativ är på gång, till exempel ska en hållbarhetsdag för anställda och studenter arrangeras i slutet av mars. Man har tagit fram utkast till en strategi för hållbar utveckling som inkluderar en ny hållbarhetspolicy och nya mål och handlingsplan för 2015-2018.

Ledningen är väl insatt i arbetet och positivt inställd. Om arbetet med miljö och hållbar utveckling ska kunna utvecklas inom högskolan, i enlighet med de initiativ som är påbörjade, så måste dock frågan prioriteras högre av akademierna. Här har rektor och ledningen ett stort ansvar i att vara en förebild och visa att arbetet med hållbar utveckling är ett prioriterat område på högskolan. Att inkludera hållbar utveckling som ett område vid verksamhetsdialogerna är ett bra förslag som gör att frågan kommer upp på agendan och diskuteras på ledningsnivå.

Miljöledningssystemet vid Högskolan i Halmstad omfattar både de direkta och indirekta miljöaspekterna och arbetet har gått från att omfatta traditionella miljöaspekter till att nu på allvar börja inkludera hållbar utveckling i dess fulla mening. Det finns bra stöd till verksamheten i form av miljökoordinatören, som främst arbetar med de direkta aspekterna, och ordförande för utskottet för hållbar utveckling (UHU) som arbetar med de indirekta aspekterna. Det finns en hög kompetens och medvetenhet hos ansvariga funktioner och det finns också idéer och konkreta förslag om hur arbetet kan utvecklas vidare. Tidigare genom åren har Högskolan i Halmstad inte fått någon kontinuitet i miljöarbetet och miljöledningssystemet har därför inte blivit det verktyg för systematiskt arbete som är tanken. För att inte riskera att arbetet stagnerar igen behöver miljöledningsarbetet formaliseras så att miljörevisioner genomförs varje år, avvikelserna följs upp och åtgärdas och att man aktivt arbetar med miljömål och handlingsplan och följer upp dessa.

Strategi för hållbar utveckling och handlingsplan 2015-2018

Strategin och handlingsplanen för miljö och hållbar utveckling 2015-2018 var inte fastställda när miljörevisionen genomfördes, men utkastet diskuterades under revisionen. Nulägesanalysen och intervjuerna med sektionscheferna är ett mycket bra avstamp för det fortsatta arbetet med hållbar utveckling inom kärnverksamheten och har också belyst de förbättringsområden som Högskolan i Halmstad har. Nulägesanalysen har landat i ett antal strategiska mål, som även benämns hållbarhetspolicy.

Förslaget på handlingsplan har förankrats och kommunicerats med ledningsrådet och i FUN men det hade ändå varit önskvärt att synpunkter från verksamheten hade tagits in i ett tidigare skede, och att en tydligare dialog hade förts med de som föreslås få uppdrag i handlingsplanen, främst inom de direkta miljöaspekterna. Dels för att ta tillvara kunskap från experterna inom respektive område, men också för att skapa ett större engagemang kring målen och handlingsplanen.

Kommunikation

Eftersom det sedan tidigare har varit svårt att skapa en kontinuitet i miljö- och hållbarhetsarbete och att kännedomen och engagemanget ute i verksamheten har varit låg så är det nu extra viktigt att arbeta aktivt med kommunikationen. Intrycket från miljörevisionen är att kommunikationen från central nivå ut i verksamheterna behöver förbättras och att informationskanaler för att nå ut till medarbetare behöver etableras. Information sprids, enligt uppgift, sällan i linjen och information från UHU stannar ofta hos ledamöterna i rådet. Hemsidan för miljö och hållbar utveckling är informativ när det gäller miljöledningssystemet, men är svår att hitta till från högskolans startside.

Kompetens och medvetenhet

Enligt kraven i förordning om miljöledning i statliga myndigheter ska Högskolan i Halmstad fortlöpande utveckla personalens kompetens och medvetenhet om miljöhänsyn i det egna arbetet. Detta sker i dagsläget inte på en högskoleövergripande nivå och ingen kompetensutveckling inom miljö och hållbar utveckling erbjuds personalen. Tankar på en modulbaserad utbildning finns, där all personal omfattas av den första modulen och undervisande personal samt ledningspersoner omfattas av resterande. Ett ambitiöst och

genomtänkt utbildningsförslag finns redan framtaget och kan genomföras om klartecken ges från ledningen och frågan prioriteras.

Ansvar, uppdrag och resurser

När strategin och handlingsplanen för 2015-2018 är fastställda bör uppdraget till ordförande för UHU ses över. Om ordförande ska ansvara för implementering av strategin och samordna arbetet med integrering av hållbar utveckling i utbildningen bedömer revisorn att mer tid än 10 % av en tjänst måste avsättas. Även ledamöterna i UHU bör få mer tid avsatt om de ska kunna uppfylla det ansvar som de har enligt "Organisation och ansvar för arbete med hållbar utveckling vid Högskolan i Halmstad"; att driva och samordna akademins arbete med hållbar utveckling. Ledamöterna är också nyckelpersoner i kommunikationen mellan central högskolenivå och akademnivån vilket inte utnyttjas i dagsläget, delvis på grund av tidsbrist.

Laboratorier och kemikalier

Förvaringen av kemikalier i de besökta labben är i god ordning och följer lagstiftningen. Giftiga kemikalier förvaras inlåsta så att obehöriga inte kan komma åt dem. Dock förvaras kemikalieavfall (slask) i flera fall framme på bänkar och i några fall i dragskåp. Enligt uppgift beror detta på att det inte finns möjlighet att mellanlagra kemikalieavfall i ett avfallsrum innan det hämtas av transportören. Högskoleövergripande riktlinjer för hantering av kemikalier saknas och enligt uppgift under revisionen sker inte introduktion av studenter och doktorander på labb på ett systematiskt sätt. Under rundvandringen påträffades dock två skyddspärmar daterade 2005 med bra information och mallar för introduktion av studenter. Dessa kan med fördel användas som utgångspunkt när högskolegemensamma riktlinjer för kemikaliehantering tas fram. Under rundvandringen påträffades också ett anslag om "Uthållande av kemikalier till avlopp" uppsatt på flera ställen. Detta dokument verkar vara lånat från Chalmers och högskolan bör stämma av det med reningsverket i Halmstad. Vad som anses vara acceptabelt att släppa ut i avloppet kan variera beroende på reningsverkets storlek, recipienten och andra förhållanden.

Rekommendationer

Högskolan rekommenderas att fortsätta det påbörjade arbetet med integrering av hållbar utveckling i utbildningen och i samband med det komma igång med utbildning av olika personalkategorier.

Högskolan i Halmstad bör fokusera sitt arbete på den första punkten i de strategiska målen/den nya hållbarhetspolicyn; att "intern samverkan och delaktighet ska genomsyra högskolans arbete för att främja en hållbar samhällsutveckling". Fokus bör också ligga på att etablera kommunikationsvägar för att synliggöra arbetet för personal och studenter och sprida relevant information inom miljö och hållbar utveckling ut i verksamheten.

För att skapa engagemang rekommenderas högskolan också att bryta ner "Handlingsplan för miljö och hållbar utveckling 2015-2018" till akademnivå, antingen genom att sätta upp akademispecifika aktiviteter inom respektive målområde, alternativt genom att inkludera hållbar utveckling som en obligatorisk del i strategiska planer eller verksamhetsplaner för akademierna. Ofta är det lättare att skapa ett engagemang om målen finns på en mer konkret verksamhetsnivå. Revisorn uppmuntrar också ledningens idéer om att hållbar utveckling tas upp vid verksamhetsdialogerna.

De strategiska målen har karaktären av en mer långsiktig viljeinriktning och fungerar utmärkt som policy. Högskolan rekommenderas därför att lämna benämningen "strategiska mål" och istället enbart använda begreppet "hållbarhetspolicy". Eftersom de strategiska målen inte går igen i handlingsplanen, utan andra miljö- och hållbarhetsmål återfinns där, riskerar det annars att bli förvirrande.

Marianne Dalbro

Revisionsledare

tel: 031-786 1740

e-post marianne.dalbro@gu.se

Miljörevisionsrapport

Upprättad av Marianne Dalbro, 2015-03-19

BILAGA 1

Lista över avvikelser

(Typ: S = Större avvikelse, M = Mindre avvikelse)

Nr	Kravelement i SFS 2009:907	Avvikelse	Typ
1	7§	Vid revisionstillfället hade Högskolan i Halmstad inga gällande miljömål eller handlingsplan.	S
2	14§	Det saknas rutiner för kommunikation och spridning av information till medarbetare inom miljö och hållbar utveckling. Detta kvarstår som en avvikelse från den förra interna miljörevisionen och har därför uppgraderats till en stor avvikelse.	S
3	19§	Högskolan i Halmstad har inga rutiner för att utvärdera efterlevnaden inom miljölagstiftningen och ingen utvärdering har heller genomförts. Detta kvarstår som en avvikelse från förra interna miljörevisionen och har därför uppgraderats till en stor avvikelse.	S
4	4§	Högskolan i Halmstad saknar en förteckning över den miljölagstiftning som rör verksamheten. Detta uppmärksammades också vid förra interna miljörevisionen.	M
5	14§	Högskolan i Halmstad har inte kommit igång med utbildning av personal inom miljö och hållbar utveckling.	M
6	11§	Vasken i lackeringsrummet i verkstaden var igengrodd med ett tjockt lager av vad som ser ut att vara färgrester. Det finns ingen slamavskiljare kopplad till vasken vilket innebär att mycket färg troligtvis har hamnat i avloppet.	M
7	11§	Gemensamma rutiner för miljöanpassad kemikaliehantering saknas för Högskolan i Halmstad.	M
8	11§	Under revisionen upptäcktes brister i källsorteringen. I förberedelserummet till biologilabb har papper och annat brännbart slängts i kärlet för skärande och stickande och i ett studentkök slängdes pappersförpackningar i kärlet för brännbart.	M
9	17§	Intern miljörevision har inte genomförts sedan december 2012.	M

Avvikelser ges när krav inte är uppfyllda i interna rutiner och i förlängningen mot förordningens krav. En avvikelse kan också vara att miljölagstiftning eller andra miljökrav inte är uppfyllda. Respektive avvikelse graderas som en större eller mindre avvikelse. En större avvikelse avser att krav som ställs i miljölagstiftning eller förordningen inte uppfylls. En mindre avvikelse avser att en dokumenterad rutin inte tillämpas. Den kan också vara frågan om att en rutin tillämpas men att det saknas dokumentation om tillvägagångssätt och resultat.

BILAGA 2

Lista över förbättringsmöjligheter

Nr	Kravelement i SFS 2009:907	Förbättringsmöjligheter
1	11§	I flera besökta laboratorier förvarades kemikalier samt slask i dragskåp. Ett förslag är att placera flaskorna i plastbackar/vannor för att undvika att kemikalier når avloppet om en flaska skulle gå sönder.
2	11§	Det är oklart vilka rutiner som gäller för att skicka iväg kemikalieavfall och med vilken frekvens det sker. I kemilabb förvarades en kromslask märkt med datum 2006-05-10. En stor mängd slaskflaskor förvarades också framme på en bänk i kemilabb. Enligt uppgift finns ingen möjlighet att mellanlagra farligt avfall på annat ställe än i labben innan vidare transport för destruktion.
3	11§	I lackeringsrummet i verkstaden finns ett ventilerat skåp med sprayfärger. Dock stod dörrarna till skåpet helt öppna vid revisionen vilket medför att skåpet inte fyller sin funktion.
4	11§	På Kemilabb förvarades Zn-slask i en syltburk där locket hade börjat rosta. Kemiska produkter ska förvaras i kärl avsedda för sådana produkter.
5	11§	Högskolan i Halmstad bör undersöka om kemikalieförpackningar ska märkas om enligt det nya CLP-systemet eller om det räcker att nya förpackningar har den nya märkningen.
6	11§	Högskolan i Halmstad bör stämma av dokumentet ”Uthållande av kemikalier till avlopp” med reningsverket i Halmstad.

Förbättringsmöjligheter innebär mindre observationer och rekommendation om förbättringar men utan krav på uppföljande hantering. Det kan vara en möjlighet till förbättring av såväl miljö som system, eller ett uppmärksammande av något som fungerar särskilt väl i systemet och kan vidareutvecklas.